

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6855/2541

นางม้วย กองโพธิ์ โจทก์ นายพิสิษฐ์ ศิริรักษ์ จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 150, ป.พ.พ. มาตรา 1608, ป.พ.พ. มาตรา 1710, ป.พ.พ. มาตรา 1754, ป.พ.พ. มาตรา 1755, ป.วิ.พ. มาตรา 104, ป.วิ.พ. มาตรา 183, ป.ที่ดิน มาตรา 31

ย่อ / หลักกฎหมาย

ห. เป็นเจ้าของที่ดินสองแปลง แปลงแรกมีข้อกำหนดห้ามโอนภายใน 10 ปี เว้นแต่ตกทอดทางมรดกตาม ป. ที่ดิน มาตรา 31 ห. ทำพินัยกรรมยกที่ดินแปลงแรกให้จำเลย 20 ไร่ ส่วนที่เหลือยกให้แก่ ถ. ภริยาของ ห. แปลงที่สองยกให้แก่จำเลย 4 ไร่ ส่วนที่เหลือยกให้แก่ ถ. การที่ ห. ทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาททั้งสองแปลงให้จำเลยตามจำนวนเนื้อที่ดินที่ตกลงซื้อขายซึ่งเป็นเจตนาอันแท้จริงของ ห. ผู้ทำพินัยกรรม พินัยกรรมของ ห. ในส่วนของที่ดินแปลงที่สองซึ่งไม่มีข้อกำหนดห้ามโอนจึงมีผลสมบูรณ์ใช้บังคับได้ จำเลยจึงมีสิทธิขอรับโอนที่ดินแปลงนี้ในฐานะผู้รับพินัยกรรมได้ ส่วนข้อกำหนดพินัยกรรมที่ ห. ยกที่ดินแปลงแรกให้แก่จำเลยนั้น ตาม ป.ที่ดิน มาตรา 31 วรรคหนึ่งกฎหมายมุ่งหมายที่จะให้ผู้ได้รับสิทธิในที่ดินได้มีที่ดินไว้ทำกินตลอดไปถึงลูกหลานหรือทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกตามกฎหมาย และเพื่อป้องกันมิให้ผู้ได้มาโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินไปให้บุคคลอื่นได้โดยง่าย เมื่อมูลเหตุที่ ห. ทำพินัยกรรมสืบเนื่องมาจาก ห. ตกลงแบ่งขายที่ดินทั้งสองแปลงให้แก่จำเลย เนื้อที่ 20 ไร่ และ 4 ไร่ ตามลำดับ โดยให้จำเลยปรับปรุงพื้นที่และสร้างอาคารเรียนเพื่อสร้างโรงเรียนได้ แต่ ห. ไม่สามารถจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวให้แก่จำเลยตามสัญญา เพราะที่ดินแปลงแรกมีข้อกำหนดห้ามโอนภายใน 10 ปี ตาม ป.ที่ดิน มาตรา 31 ทำให้จำเลยไม่อาจขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนได้ เพราะตาม พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานแสดงการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือสัญญาเช่าที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งโรงเรียนมีกำหนดไม่น้อยกว่า 10 ปี ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่ดินจึงแนะนำให้ทำสัญญาเช่ากัน หากเกรงว่าจะเกิดปัญหาทำให้ทำพินัยกรรมไว้ ประกอบกับขณะนั้น ห. ป่วยเป็นโรคมะเร็งในลำไส้ซึ่งอาจจะทำให้เสียชีวิตในระยะเวลาอันสั้น จำเลยเองก็ทราบว่า ห. เป็นโรคดังกล่าว ฉะนั้น การที่ ห. ทำพินัยกรรมยกที่ดินทั้งสองแปลงให้แก่จำเลยตามเนื้อที่ดินที่จะแบ่งขายให้แก่จำเลยโดยได้รับเงินค่าที่ดินจากจำเลยแล้ว ต่อมาจำเลยกับ ห. ไปทำสัญญาเช่าที่ดินดังกล่าวกันมีกำหนด 10 ปี โดยทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พฤติการณ์ดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นได้โดยชัดแจ้งว่า ห. และจำเลยจงใจหลีกเลี่ยงข้อกำหนดห้ามโอนตาม ป.ที่ดิน มาตรา 31 วรรคหนึ่ง โดย ห. ทำพินัยกรรมยกที่ดินแปลงแรกซึ่งมีข้อกำหนดห้ามโอน และที่ดินแปลงที่สองซึ่งไม่มีข้อกำหนดห้ามโอนให้แก่จำเลยตามจำนวนเนื้อที่ดินที่ตกลงจะซื้อขายกันเพื่อให้มีผลเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินภายในกำหนดระยะเวลาห้ามโอนตามกฎหมาย เมื่อจำเลยร่วมรู้เห็นให้ ห. ทำพินัยกรรมเพื่อหวังผลได้กรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวมาเป็นหลักฐานประกอบการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน อันแสดงถึงความไม่สุจริตของจำเลย จึงถือได้ว่าการยกที่ดินแปลงแรกให้แก่จำเลยตามพินัยกรรมมีวัตถุประสงค์เป็นการฝ่าฝืนบทกฎหมายดังกล่าว ย่อมตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 ในชั้นซึ่งสองสถาน ศาลชั้นต้นได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทไว้แล้วว่า ห. ทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกให้จำเลยหรือไม่ และพินัยกรรมมีผลบังคับได้เพียงใด ดังนั้น ที่ศาลล่างทั้งสองยกประเด็นดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยจึงอยู่ในประเด็นข้อพิพาทดังกล่าว การที่ศาลจะยกบท

กฎหมายเรื่องใดขึ้นปรับแก้คดี ย่อมเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา ที่ศาลล่างทั้งสอง ยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยจึงชอบแล้ว คดีนี้โจทก์ฟ้องเรียกเอาทรัพย์มรดกที่ดินคืนทั้งสองแปลง คืนจากจำเลย เมื่อข้อกำหนดพินัยกรรมในส่วนของที่ดินแปลงแรกไม่เป็นผลเพราะตกเป็นโมฆะ จำเลยย่อมมิใช่เป็นทายาทโดยธรรมและผู้รับพินัยกรรมของ ห. ผู้ตาย จึงอ้างอายุความมรดก ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1754 และ 1755 มาเป็นข้อต่อสู้โจทก์ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมไม่ได้ ทั้งโจทก์ฟ้องว่า พินัยกรรมปลอม มิได้ฟ้องขอให้เพิกถอนข้อกำหนดพินัยกรรมซึ่งผู้ทำพินัยกรรมได้กระทำโดย สำคัญผิด ถูกกลฉ้อฉล หรือถูกข่มขู่ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1708 และ 1709 จึงไม่อยู่ในบังคับของ อายุความตามมาตรา 1710 ดังนั้น คดีของโจทก์ในส่วนนี้จึงไม่ขาดอายุความ แต่คดีโจทก์สำหรับ ที่ดินแปลงที่สองนั้น เมื่อปรากฏว่าจำเลยมีสิทธิขอรับโอนที่ดินดังกล่าวในฐานะผู้รับพินัยกรรม โจทก์ซึ่งมิได้รับประโยชน์จากพินัยกรรมจึงเป็นผู้ถูกตัดมิให้รับมรดกที่ดินดังกล่าวตาม ป.พ.พ. มาตรา 1608 วรรคท้าย กรณีไม่จำต้องวินิจฉัยว่า คดีโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวกับที่ดินแปลงที่สองขาด อายุความหรือไม่อีก เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้พิพากษาว่าพินัยกรรมของนายหอม ฉบับลงวันที่ 9 มีนาคม 2526 เป็นโมฆะ ให้ เพิกถอนชื่อจำเลยจากการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 และโฉนดเลขที่ 42264 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอมะนัง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำเลยให้การต่อสู้คดี ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า พินัยกรรมของนายหอม ฉบับลงวันที่ 9 มีนาคม 2526 ที่ยกที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 ตำบลกองโพธิ์ อำเภอมะนัง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา บางส่วนจำนวนเนื้อที่ 20 ไร่ ให้จำเลยเป็นโมฆะ ให้เพิกถอนการโอนมรดกตามพินัยกรรมและรายการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ ที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2529 เสียทั้งสิ้น คำขออื่นให้ยก โจทก์และจำเลย อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน โจทก์และจำเลยฎีกา โดยฎีกาของโจทก์ผู้พิพากษาที่ได้ นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นได้รับรองว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้ ศาลฎีกา วินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า โจทก์เป็นบุตรนายหอมและนางถนอม นายหอมถึงแก่ความตาย เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2526 โจทก์ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการมรดกของนายหอมตามคำสั่งศาล เดิมนายหอมเป็นเจ้าของที่ดินตามเอกสารหมาย จ. 2 และ จ. 3 ที่ดินตามเอกสารหมาย จ. 2 มี ข้อกำหนดห้ามโอนภายใน 10 ปี นับแต่วันที่ 20 เมษายน 2522 จะพ้นกำหนดห้ามโอนวันที่ 20 เมษายน 2532 เว้นแต่ตกทอดทางมรดกตาม ป.ที่ดิน มาตรา 31 เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2526 นาย หอมได้ทำสัญญาให้จำเลยเช่าที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าว มีกำหนดระยะเวลาเช่า 10 ปี โดย จดทะเบียนการเช่าตามกฎหมาย ต่อมาวันที่ 29 พฤษภาคม 2529 จำเลยและนางถนอมภริยานาย หอมได้ทำพินัยกรรม ฉบับลงวันที่ 9 มีนาคม 2526 ซึ่งมีข้อกำหนดในพินัยกรรมว่า นายหอมยก ที่ดินตามเอกสารหมาย จ. 2 ให้จำเลย 20 ไร่ ส่วนที่เหลือยกให้แก่นางถนอม และยกที่ดินตาม เอกสารหมาย จ. 3 ให้จำเลย 4 ไร่ ส่วนที่เหลือยกให้แก่นางถนอม เจ้าพนักงานที่ดินได้จดทะเบียน โอนที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวให้แก่จำเลยและนางถนอมเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกัน ปัญหาตาม ฎีกาโจทก์มีว่า พินัยกรรมตามเอกสารหมาย จ. 4 เป็นพินัยกรรมปลอมหรือไม่ ศาลฎีกาวินิจฉัย ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นายหอมได้ทำพินัยกรรมตามเอกสารหมาย จ. 4 ยกที่ดินตามฟ้องให้แก่จำเลย จริง พินัยกรรมตามเอกสารหมาย จ. 4 จึงมิใช่เอกสารปลอมดังที่โจทก์ฟ้อง ปัญหาตามฎีกาจำเลยมี ว่า พินัยกรรมตามเอกสารหมาย จ. 4 มีผลบังคับได้เพียงใด ข้อเท็จจริงฟังได้ดังวินิจฉัยมาแล้วว่า

พินัยกรรมตามเอกสารหมายเลข จ. 4 ไม่ใช่พินัยกรรมปลอม การที่นายหอมทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาททั้งสองแปลงให้จำเลยตามจำนวนเนื้อที่ดินที่ตกลงซื้อขายซึ่งเป็นเจตนาอันแท้จริงของนายหอมผู้ทำพินัยกรรม ดังนั้น พินัยกรรมตามเอกสารหมายเลข จ. 4 ในส่วนของที่ดินโฉนดเลขที่ 42264 ซึ่งไม่มีข้อกำหนดห้ามโอนจึงมีผลสมบูรณ์ใช้บังคับได้ จำเลยจึงมีสิทธิขอรับโอนที่ดินโฉนดเลขที่ 42264 ในฐานะผู้รับพินัยกรรมได้ ส่วนข้อกำหนดพินัยกรรมที่นายหอมยกที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 ให้แก่จำเลยนั้น เห็นว่า ป.ที่ดิน มาตรา 31 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ได้ออกสืบเนื่องมาจากใบจองตามมาตรา 30 และมาตรา 33 ห้ามมิให้ผู้ใดมาซึ่งสิทธิในที่ดินดังกล่าวโอนที่ดินนั้นให้แก่ผู้อื่น ในกรณีดังต่อไปนี้ (1) ถ้าเป็นกรณีที่ได้ออกใบจองในหรือหลังวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ห้ามโอนภายในสิบปีนับแต่วันที่ได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์? ฯลฯ? ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ดินนั้นตกทอดทางมรดก? จึงเห็นได้ว่า กฎหมายมาตราดังกล่าวบัญญัติขึ้นก็โดยมุ่งหมายที่จะให้ผู้ได้รับสิทธิในที่ดินได้มีที่ดินไว้ทำกินตลอดไปถึงลูกหลานหรือทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกตามกฎหมายและเพื่อป้องกันมิให้ผู้ใดมาโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินไปให้บุคคลอื่นได้โดยง่าย คดีนี้ข้อเท็จจริงได้ความจากคำให้การและทางนำสืบของจำเลยว่า มูลเหตุที่นายหอมทำพินัยกรรมเอกสารหมายเลข จ. 4 สืบเนื่องมาจากเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2526 นายหอมตกลงแบ่งขายที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 และ 42264 ให้แก่จำเลย เนื้อที่ 20 ไร่ และ 4 ไร่ ตามสัญญาเอกสารหมายเลข ล. 1 และ ล. 2 ตามลำดับ โดยให้จำเลยปรับปรุงพื้นที่และสร้างอาคารเรียนเพื่อสร้างโรงเรียนได้ แต่นายหอมไม่สามารถจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวให้แก่จำเลยตามสัญญาเพราะที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 ซึ่งออกเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2522 มีข้อกำหนดห้ามโอนภายใน 10 ปี ตาม ป.ที่ดิน มาตรา 31 ทำให้จำเลยไม่อาจขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนได้ เพราะตาม พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานแสดงการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือสัญญาเช่าที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งโรงเรียนมีกำหนดไม่น้อยกว่า 10 ปี ตามเอกสารหมายเลข ล. 8 แผ่นที่ 1 และที่ 2 ดังนั้น นางสาวแสงจันทร์เจ้าหน้าที่ที่ดินจึงแนะนำให้ทำสัญญาเช่ากัน หากเกรงว่าจะเกิดปัญหาให้ทำพินัยกรรมไว้ ประกอบกับขณะนั้นนายหอมป่วยเป็นโรคมะเร็งในลำไส้ซึ่งอาจจะทำให้เสียชีวิตในระยะเวลาอันสั้น จำเลยเองก็ทราบว่านายหอมเป็นโรคดังกล่าว ฉะนั้น การที่เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2526 นายหอมทำพินัยกรรมยกที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 และ 42264 ให้แก่จำเลยตามเนื้อที่ดินที่จะแบ่งขายให้แก่จำเลยโดยได้รับเงินค่าที่ดินจากจำเลยแล้วตามเอกสารหมายเลข จ. 4 ต่อมาวันที่ 11 มีนาคม 2526 จำเลยกับนายหอมไปทำสัญญาเช่าที่ดินดังกล่าวกันมีกำหนด 10 ปี โดยทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ครั้นวันที่ 30 กรกฎาคม 2526 จำเลยได้รับอนุญาตให้ตั้งโรงเรียนเทคโนโลยีเกษตรกรรมนครราชสีมา ตามเอกสารหมายเลข ล. 8 แผ่นที่ 3 ต่อมาวันที่ 9 พฤศจิกายน 2526 นายหอมก็ถึงแก่ความตาย พฤติการณ์ดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นได้โดยชัดแจ้งว่านายหอมและจำเลยจงใจหลีกเลี่ยงข้อกำหนดห้ามโอนตาม ป.ที่ดิน มาตรา 31 วรรคหนึ่ง โดยนายหอมทำพินัยกรรมยกที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 ซึ่งมีข้อกำหนดห้ามโอน และที่ดินโฉนดเลขที่ 42264 ซึ่งไม่มีข้อกำหนดห้ามโอนให้แก่จำเลยตามจำนวนเนื้อที่ดินที่ตกลงจะซื้อขายกัน เพื่อให้มีผลเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 ภายในกำหนดระยะเวลาห้ามโอนตามกฎหมาย เมื่อจำเลยร่วมรู้เห็นให้นายหอมทำพินัยกรรมเพื่อหวังผลได้กรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวมาเป็นหลักฐานประกอบการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน อันแสดงถึงความไม่สุจริตของจำเลย จึงถือได้ว่าการยกที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 ให้แก่จำเลยตามพินัยกรรมมีวัตถุประสงค์เป็นการฝ่าฝืน

บทกฎหมายดังกล่าว ย่อมตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาของจำเลยที่ว่า นายหอมทำพินัยกรรมยกที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 ให้แก่จำเลย ถือว่าเป็นการตกทอดทางมรดก ไม่ต้องห้ามตาม ป.ที่ดิน มาตรา 31 วรรคสอง หรือไม่อีก ส่วนที่จำเลยฎีกาท่านองว่า ศาลล่างทั้งสองหยิบยกปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยโดยอ้างว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนเป็นการไม่ชอบนั้น เห็นว่า ในชั้นชี้สองสถานศาลชั้นต้นได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทไว้แล้วว่า นายหอมทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกให้จำเลยหรือไม่ และพินัยกรรมมีผลบังคับได้เพียงใด ดังนั้น ที่ศาลล่างทั้งสองยกประเด็นดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยจึงอยู่ในประเด็นข้อพิพาทดังกล่าว การที่ศาลจะยกบทกฎหมายเรื่องใดขึ้นปรับแก้คดี ย่อมเป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา ที่ศาลล่างทั้งสองยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยจึงชอบแล้ว ปัญหาตามฎีกาจำเลยประการสุดท้ายมีว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องเรียกเอาทรัพย์มรดกที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 และ 42264 คืนจากจำเลย เมื่อข้อกำหนดพินัยกรรมในส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ 42263 ไม่เป็นผลเพราะตกเป็นโมฆะ จำเลยย่อมมิใช่เป็นทายาทโดยธรรมและผู้รับพินัยกรรมของนายหอมผู้ตาย จึงอ้างอายุความมรดก ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1754 และ 1755 มาเป็นข้อต่อสู้โจทก์ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมไม่ได้ ทั้งโจทก์ฟ้องว่าพินัยกรรมปลอม มิได้ฟ้องขอให้เพิกถอนข้อกำหนดพินัยกรรมซึ่งผู้ทำพินัยกรรมได้กระทำโดยสำคัญผิด ถูกกลฉ้อฉล หรือถูกข่มขู่ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1708 และ 1709 จึงไม่อยู่ในบังคับของอายุความตามมาตรา 1710 ดังนั้น คดีของโจทก์ในส่วนนี้จึงไม่ขาดอายุความ แต่คดีโจทก์สำหรับที่ดินโฉนดเลขที่ 42264 นั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยมีสิทธิขอรับโอนที่ดินดังกล่าวในฐานะผู้รับพินัยกรรมดังวินิจฉัยมาแล้ว โจทก์ซึ่งมิได้รับประโยชน์จากพินัยกรรมจึงเป็นผู้ถูกตัดมิให้รับมรดกที่ดินดังกล่าวตาม ป.พ.พ. มาตรา 1608 วรรคท้าย กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า คดีโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวกับที่ดินโฉนดเลขที่ 42264 ขาดอายุความหรือไม่อีก เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง พิพากษายืน.

องค์คณะ

สมชัย สายเชื้อ · วิรัช เอื้ออังกูร · ธรรมบุญ โชคชัยพิทักษ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/6855/2541>